

De Mandelgalm

Katholiek-Vlaamsch-Nationaal Weekblad voor Iseghem en Omliggende

AANKONDIGINGEN

De prijs wordt bepaald in overeenkomst met het bestuur van 't blad.

Inscrijving op alle postkantoren

Een jaar 15,00 fr. 6 maand 8,00 fr.
3 maand 4,00 fr. Buitenland 25,00 fr.

Opstel en Beheer, Marktstraat, 22, Iseghem

Verantwoordelijke uitgever:

Rob. Verhaeghe, Iseghem. Postrek. 2024.66

Alle mededeelingen moeten ten laatste den
Woensdag middag voor 't verschijnen van
't blad binnengezonden zijn.

Bestuurlijke aanpassing

In het «Rechtskundig tijdschrift voor België» van April 1928, verscheen 'n uitvoerige studie: Een Staatsrechtelijk vraagstuk. — De oplossing van den taalstrijd door Dr. Jur. J. Verheyden.

De steller verbergt zich achter een schuilnaam — advocaten zijn veelal voorzichtigte menschen — maar uit zijn werk blijkt voldoende dat hij niet behoort tot het strijdend nationalistisch leger. Voor ons is deze studie dan dubbel welkom om dat het ons toelaat te constateeren hoe diep onze gedachten reeds doorgedrongen zijn in kringen die zich niet openlijk tot het Vlaamsch Nationalisme durven bekennen.

Alhoewel we 't dan met den schrijver van deze studie op vele plaatsen oneens zijn en herhaaldelijk glimlachen om zijne Belgische angstvalligheid en «chrève-choutisme», toch gelooven we dat onze lezers met vrucht kennis zullen nemen van des schrijvers plan tot hervorming van den Belgischen Staat.

De auteur beroemt zich op zijn hoedanigheid van rechtgeaarden Belg.

Just omdat hij een loyale Belg is en bevreesd voor de gevaren die de «taalkwestie» aan zijn vaderland doet loopen, zoekt hij een oplossing van den taalstrijd en betracht de verzoening tusschen Walen en Vlamingen.

Want volgens dezen auteur is het gevaar voor het land niet denkbeeldig.

«We moeten niet overdrijven, schrijft hij, en beweren dat er een onmiddellijk gevaar bestaat, doordat er eene revolutie op til is, doch anderszids moet men er ook niet blind voor zijn, dat er tegen het bestaan van België gewerkt wordt en dat er een hoop mistverrekenen zijn, die wenschen dat de kluisdiers die hen nog aan het land binden zouden verbroken worden.

Verder wijst steller op het gevaar van de naar Frankrijk georiënteerde politiek van België inz. het geheim militair akkoord en stelt zich de vraag: Wat zou er gebeuren in geval van een oorlog waarin België door Frankrijk wordt meegeleefd?

«Wat zouden de Vlamingen doen, in een gebeurlijke oorlog waarin België zou gewikkeld zijn, enkel ter oorzaak van het defensief verbond met Frankrijk?»

«Met hun gezond verstand zouden de Vlamingen spoedig inzien dat België's laatste uur geslagen is. De ouderen, meer bezadigen, zouden met weemoed aanschouwen dat het land dat ze liefhadden, door de Franscheoheid van enkelen wordt te niet gedaan. De jongeren, die bijna allen tot het extreme zijn overgegaan, uit reactie tegen wat ze heeten het Belgisch gestook der Franschegezinden, maar dat in werkelijkheid een anti-Belgisch gestook is, die jongeren zouden roepen dat ze wel voorspeld hebben dat België zelf zijn ondergang zou bewerken. Het nieuw activisme dat ze zouden doen ontstaan zou onder veel gunstiger omstandigheden geboren worden dan in 1915...»

«Het gevaar dat ons land bedreigt, alhoewel niet onmiddellijk, is er niettemin wezenlijk om».

De auteur ziet twee middelen om dat gevaar te bezweren:

1. De terugkeer voor het land tot de gewaarborgde neutraliteit;

2. De oplossing van den taalstrijd.

Hoe kan de taalstrijd opgelost worden?

Schrijver gelooft niet dat DE TAALWETTEN de oplossing brengen zal en dat om een viervoudige reden:

1. De taalwetten maken de Vlamingen in België tot burgers van tweede klas;

2. De taalwetten bestendigen de tweetaligheid in Vlaanderen;

3. De taalwetten verbitteren de Walen en laten de Vlamingen onbevredigd.

4. De taalwetten worden niet toegepast.

Evenmin kan een oplossing worden verwacht van de provinciale autonomie omdat in den huidige stand van ons staatsrecht hooger en middelbaar onderwijs, gerecht, centraal bestuur en leger ontsnappen aan de bevoegdheid van de provincieraden.

Zonder de oorlog had — altijd volgens den schrijver — de bestuurlijke scheiding misschien de oplossing gebracht.

«Was de oorlog niet gekomen, dan had het stelsel van bestuurlijke scheiding bij Walen en Vlamingen meer en meer aanhangers, als zijnde de eenige

redelijke oplossing, en het is niet onwaarschijnlijk dat we nu eene staatsinrichting zouden hebben bezeten, waaraan zelfbestuur in meerdere of mindere mate ten grondslag ligt.

«De oorlog, eilaas, bracht verandering; de Waalsche en Vlaamsche activisten voerden ongelukkig met den steun van den vijand, de scheiding door, waartegen eene geweldige reactie is ontstaan, en die voor gevolg had den teruggang van de Vlaamsche beweging.»

We zullen hier geen Vlaamsch verslijten om deze bewering van den teruggang te weerleggen — we wijzen er alleen terloops op dat de autonomiegedachte dus vorderingen maakt ook in anti-activistische en anti-nationalistische kringen.

Eindelijk gaat schrijver dan zijn eigen reddingsplan ontvouwen.

Volgens hem is er voor België nog te verwachten van wat hij noemt: bestuurlijke aanpassing — waaronder schrijver heel iets anders bedoeld dan de h. Van Cauwelaert die onder de zelfde benaming pleitte voor een meer ontwikkelde autonomie van gemeente en provincie.

HET STELSEL VAN BESTUURLIJKE AANPASSING

1. — DE wetgevende macht.

De wetgevende macht wordt uitgeoefend door een Senaat, en door Kamers van Volksvertegenwoordigers.

a) De Senaat.

De Senaat, minder leden tellend dan de tegenwoordige eerste Kamer, wordt gekozen door de kiezers van gansch het land. Over het kiesstelsel wijden we niet uit omdat daarover in 't oneindige kan getwist worden en dat, al naar gelang de partij waar toe men behoort, het ene of andere best vindt. De ouderdom van 40 jaar om gekozen te worden zagen we liefst behouden.

De Senaat behandelt de zaken die het algemeen belang van het land raken, namelijk de buitenlandse zaken de koloniale zaken, de landsverdediging, de gemeenschappelijke finantiën (inbegrepen de invoerrechten en het muntstelsel), de gouvernementsbedrijven (spoorwegen, post, telefoon, telegraaf), de groote openbare werken, en een deel van het justitiewezen.

De voorzitter van het Senaat is om de beurt een Vlaming en een Waal; is de voorzitter een Vlaming dan is de onder-voorzitter een Waal, en omgekeerd.

Voor de handelingen van het voorzitterschap, spreekt de voorzitter zijn eigen taal; de leden spreken ook de taal van hun streek. Deze maatregel schijnt noodzakelijk omdat we zien dat noch nooit een Vlaamsche voorzitter of ondervoorzitter het gewaagd heeft een debat in 't Vlaamsch te leiden of aan de sprekers in 't Vlaamsch het woord te verleenen. Dit gebeurt nochtans in Zwitserland. Waarom zou het dan bij ons niet kunnen? Ook de Vlaamsche parlementarissen, geven veel te gemakkelijk toe in het gebruik van het Fransch, vooral wanneer het een debat geldt van enig belang; 't zijn uitzonderingen die systematisch altijd, zoals het behoort, Nederlandsch spreken.

b) Kamer van volksvertegenwoordigers.

Vlaanderen en Wallonië hebben ieder hunne Kamer van volksvertegenwoordigers, die zetelen te Antwerpen en te Luik, en wier leden volgens een te bepalen systeem, respectievelijk door de Vlaamsche en Waalsche arrondissementen worden gekozen.

We denken dat er geen nadeel zou aan zijn den ouderdom om gekozen te worden te brengen op 30 jaar.

De taal van de Vlaamsche Kamer is het Nederlandsch; die van de Waalsche het Fransch.

De Kamers houden zich bezig met al de zaken die niet aan den Senaat zijn voorbehouden.

c) Groot Brussel.

In den huidige toestand is het niet meer mogelijk Brussel bij het Vlaamsche land te rekenen; het is een feit waar we ons moeten bij neerleggen. Ook bij Wallonië kan het niet ingerekend worden.

Daarom moet er een bijzonder regiem aangenomen worden voor Groot Brussel dat volgens de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken bestaat uit de gemeenten Audergem, Brussel, Anderlecht, Etterbeek, Vorst, Elsene, St. Pieters-Jette, Koekelberg,

St. Jans-Molenbeek, St. Gilles, St. Joost ten-Noode, Schaarbeek, Ukkel, Watermaal-Boschvoorde, St. Lambrecht, Woluwe, St. Pieters-Woluwe, St. Stevens-Woluwe.

Misschien wenscht de bevolking dat Groot Brussel, evenals Vlaanderen en Wallonië, eene Kamer van volksvertegenwoordigers zou bezitten. We zien daartegen geen groot bezwaar; mits de tweetaligheid die thans Brussel kenmerkt behouden blijve, en niet ten nadeele van de Vlamingen die er wonen wordt uitgewerkt.

Een ander middel om de lokale belangen van Groot Brussel te behartigen, is ze toevertrouwen aan eene commissie van den Senaat, bestaande uit al de gekozenen van Brussel, met bijvoeging van een gelijk getal Vlamingen en Walen.

Hoe men het ook inrichte, moet er bepaald worden dat het gebruik der talen voor de leden vrij is.

2. — De uitvoerende macht.

Aan de rechten en voorrechten van den koning moet geen verandering gebracht worden.

Het landsbestuur wordt waargenomen door Ministers door den koning benoemd die geen lid van den Senaat of van eene Kamer mogen zijn, of die, zoo zij bij hunne aanstelling lid zijn, hun mandaat moeten neerleggen. Dit om de regering bestendiger te maken, en de uitvoerende macht te versterken.

Het getal ministers kan op zeven gebracht worden.

Een minister voor buitenlandse zaken;

Een minister voor binnenlandsche zaken;

Een minister voor justitie;

Een minister voor finantiën;

Een minister voor koloniën;

Een minister voor landsverdediging;

Een minister voor regeeringsbedrijven...

De ministeries voor buitenlandse zaken en koloniën behouden hunne tegenwoordige bevoegdheid.

Het ministerie van binnenlandsche zaken houdt zich bezig met de kieszaken van het landsbestuur; het is verder de verbindingslijn tusschen het centraal bestuur en de lokale besturen van Vlaanderen en Wallonië. Indien men aan Groot Brussel geen eigen parlement toekent zou dit ministerie ook het bestuur hebben van Groot Brussel voor wat betreft onderwijs, gemeentezaken, handel, nijverheid, sociale voorzorg.

Het ministerie van justitie behoudt het bestuur van de gemeenschappelijke wetgeving, en van de openbare veiligheid, en gebeurt ook van de rechterlijke inrichting van Groot Brussel.

Het ministerie van finantiën omvat het bestuur van de gemeenschappelijke finantiën, van de thesaurie en de openbare schuld, van het muntwezen, het tolwezen.

Het ministerie van landsverdediging behoudt zijne bevoegdheden.

Het ministerie van regeeringsbedrijven bestuurt de bedrijven door den staat uitgebaat: spoorwegen, post, telegraaf, telefoon, telegraaf (wat niet uitsluit dat voor deze laatste eene regeling kan getroffen worden als voor de spoorwegen gedaan is). De groote openbare werken, behorende ook tot dit ministerie.

Het bestuur van Vlaanderen en Wallonië wordt waargenomen door staatssecretarissen. Zij mogen insgelijks geen lid zijn van de Kamer, of zoo zij het zijn bij hunne aanstelling, moeten zij van hun mandaat afzien.

Een ander middel dat zou bijdragen tot de bestendigheid van het bestuur is ieder staatssecretaris slechts verantwoordelijk te maken voor het departement dat hij bestuurt zoodanig dat indien hij het vertrouwen van de vergadering verliest, hij het heengaan van zijn kollegas niet veroorzaakt.

De staatssecretarissen, door den koning benoemd zijn ten getalle van zeven:

Een staatssecretaris voor binnenlandsche zaken die het beheer heeft over de provinciale en gemeentelijke aangelegenheden, de kieszaken voor kamer en gemeente, de militie.

Een staatssecretaris voor justitie met het bestuur van den openbaren onderstand (weldadigheidsinstellingen, krankzinnigengestichten), den eredienst, giften en legaten, stichtingen, de gewangnissen, het strafregister, de politie, de kinderbescherming, de rechterlijke inrichting (benoeming van magistraten en notarissen).

Een staatssecretaris voor onderwijs met het beheer over het hooger, middelbaar, normaal en lager onderwijs, kunsten en wetenschappen, bibliotheken.

Een staatssecretaris voor finantiën, met beheer over het afzonderlijke

Nu de Socialisten in de oppositie staan

8 Volksvertegenwoordigers in den kath. Kamergroep, Vlaamsche Volksvertegenwoordigers, Demokraten

hebben de macht in hun handen om den eisch van de meerderheid der bevolking te verwezenlijken.

Wat zullen de katholieke werklieden en minimalistische Vlamingen doen, als er geen ACHT hunner vertegenwoordigers gevonden worden, om aan hunnen eisch te voldoen? WAT?

zijn ze bereid den Zesmaandendienst, de gewestelijke ineenleging, de Amnestiekwestie die ze in de regering verloochend, verraden en begraven hebben, te stemmen.

geldwezen, de rechtstreeksche belastingen, de registratie en domeinen, 't kadaster, de hypotheeken, de accijnsen.

Een staatssecretaris voor landbouw, handel en nijverheid, met het beheer over land- en tuinbouw, het landbouwonderwijs, de bosschen en waters, het mijnwezen, de nijverheid, de visscherij, den handel (voor zoover niet internationaal).

Een staatssecretaris voor openbare werken met het bestuur van bruggen, hun mandaat moeten neerleggen. Dit om de regering bestendiger te maken, en de uitvoerende macht te versterken.

Een staatssecretaris voor sociale voorzorg, met het beheer over de arbeidsaangelegenheden, het beroeps onderwijs, de sociale verzekeringen, de middenstandsbelangen, de openbare gezondheid.

Bij zulke regeling zou niet veel overblijven voor bijzondere provinciale zaken; trouwens zouden vele dingen als b.v. onderwijs en wegeisn beter toevertrouwd zijn aan de staatssecretariaten dan aan de provinciebesturen. Een mogelijkheid is de provincieraden als politiek korps op te heffen, en de provincies alleen als bestuurlijke eenheid te behouden. Enkele wijzigingen zouden moeten gebeuren: de Vlaamsche gemeenten zouden bij de Vlaamsche, de Waalsche bij de Waalsche provinciën ingedeeld moeten worden. De provincie Brabant zou alleen de arrondissementen Leuven en Brussel (min Groot Brussel) bevatten, en het arrondissement Nijvel bij Henegouwen ingedeeld worden.

Wat Eupen en Malmédy aangaat, zou men aan deze gewesten kunnen overlaten te beslissen of ze zich bij Vlaanderen of Wallonië aansluiten. Misschien voelt Eupen zich meer aan de Vlamingen verwant; inieder geval zou Vlaanderen er voor zorgen dat in bestuur en gerecht de taal der bevolking zou worden geëerbiedigd.

Een raad van State zou eene nuttige instelling zijn, indien er aan onderworpen werd de voorbereiding van de wetgeving, en de beslissing in de bestuursgeschillen, voor zoover het geen rechtsgeschillen zijn, tusschen het centraal bestuur en de lokale besturen, en indien bij den raad de bezwaren van private personen tegen bestuurshandelingen die hunne belangen krenken konden aangebracht worden.

De wetten en algemeene maatregelen van bestuur, van het landsbestuur uitgaande, worden in beide talen afgekondigd; die in Vlaanderen in het Nederlandsch, die van Wallonië in het Fransch.

Voor de gouvernementsbedrijven wordt in Vlaanderen alles in het Nederlandsch afgehandeld, evenzoo voor het tolwezen.

De opleiding en bestuursstaaf der legerkorpsen zijn ééntalig Fransch in Wallonië Nederlandsch in Vlaanderen, de dienstplichtigen worden in eigen gewest opgeleid; de officieren kunnen hunne studiën in 't Fransch of in 't Vlaamsch doen; de legerstaaf bestaat uit officieren die beide talen kennen.

Het finantiëwezen is van landelijke of van lokalen aard; eene nadere uitwerking moet bepalen welke belastingen door het landsbestuur, en welke door de lokale besturen kunnen opgelegd worden.

De openbare werken kunnen verdeeld worden zoodanig thans, in groote en kleine, de eersten zijnde ten laste van het land, de andere ten laste van de lokale besturen. De groote zijn deze die het gansche land aanbelangen b.v. de havens, de kanalen, enz. Een wet kan hier de werken aanwijzen, en in twijfelachtige gevallen kan eene commissie van den Senaat, waarin de staatssecretaris van het lokaal bestuur mede zitting heeft uitspraak doen.

In het onderwijs komt het landsbestuur niet tusschen. Vlaanderen en Wallonië hebben elk hunne universiteit; zij richten de leerstoelen in, duiden de voertaal aan, bepalen de voor-

waarden voor het bekomen van de academische graden; zij bepalen de voorbereidende studies, richten het middelbaar en lager onderwijs in zoodanig zij het goedvinden.

De vrijheid van onderwijs blijft gehandhaafd, en niet meer dan thans zonder de lokale besturen zich met het vrij onderwijs inlaten. Zelfs ware het bij de nieuwe staatsinrichting het oogenblik om voor goed de schoolkwestie te regelen; waarvoor men een blik op het Hollandsch stelsel zou mogen werpen.

De vrijheid van onderwijs zou mede brengen, dat in Vlaanderen, private personen of instellingen scholen met het Fransch als voertaal inrichten kunnen en dat de huisvaders de vrijheid hebben hunne kinderen daarheen te zenden. De vrijheid wordt niet gebruikt doordat het openbaar bestuur geene scholen met Fransch als voertaal inricht, evenmin als de vrijheid niet wordt gebruikt doordat de staat geene humaniora zonder Grieksch inricht. Trouwens de vrijheid van den huisvader in eene formule die franschgezinden gebruiken om het voorrecht dat ze genoten te kunnen behouden; de Vlaamsche huisvaders, die Vlaamsche scholen verlangen hebben tot hiertoe vruchteloos de vrijheid van den huisvader ingeroepen.

3. — De rechterlijke macht.

De rechterlijke inrichting wordt door de lokale parlementen geregeld; er is immers niets tegen dat de rechtbanken anders werken in Vlaanderen dan in Wallonië, dat b.v. het systeem van den enkelen rechter wordt doorgevoerd in Vlaanderen, en dat Wallonië het college van drie rechters behoudt.

Ook de rechtspleging wordt door de lokale parlementen geregeld, omdat er niet moet belet worden dat het lokale bestuur, dat praktischer wil werken, door het centraal, bestuur wordt tegengewerkt: b.v. Wallonië wil zich houden aan de langdradige Fransche proceduur maar dit moet geen reden zijn dat in Vlaanderen niet op moderne wijze het proces worde uitgevoerd.

Het hof van verbreking zou het eenig zijn voor gansch het land, doch met eene Vlaamsche en eene Fransche kamer, en omdat in sommige gevallen de kamers vereenigd moeten zetelen, zouden de raadsheeren beide talen moeten kennen.

In Vlaanderen, is de taal der rechtspraak, alsmede van den inwendigen dienst der rechtbanken Nederlandsch,

UIT ONZEN PIJLKOKER

Zonder gevaar.

De Liberale Jonge Wachten wiens vaderlandsliefde en militarisme spreekwoordelijk kunnen genoemd worden, hebben gekongresseerd...

Met algemeeneheid van stemmen hebben de «Jonge Wachten» aangenomen:

«dat de dienstdag, maar zonder gevaar, zal worden vermindert worden wanneer de noodzakelijke maatregelen zullen genomen zijn en hun doel zullen hebben bereikt om de vermindering toe te laten, 't is te zeggen, wanneer men zal vastgesteld hebben:

1. de waarlijk-algemeene dienstplicht; 2. de samenstelling van talrijke en bewakende kadets; 3. de militaire voorbereidende vooroefening; 4. de afschaffing van tijdverlies in de kazerne 5. een voldoende en geperfectioneerd materiaal, enz., enz.

als dat geen dienstdagvermindering is begripen we er niets van.

Bij den naasten laatste oorlog kunnen die vaderlanders zeer gerust zijn: papa heeft geld en invloed genoeg om hen in de burealen van de eersteachterste lijn te nestelen.

De Belgische vazaliteit.

Het Gentsche katholieke dagblad De Gentenaar heeft een medewerker voor militaire aangelegenheden, wiens artikelen sedert de bespreking der Belgische plannen tot hervorming van het leger de aandacht van de geheele Vlaamsche pers gaande gemaakt hebben. Op Donderdag 25 Maart 11. vroeg hij zich in zijn blad af: «Is België verbonden aan Frankrijk op militair gebied?» waarop hij dan het volgende duidelijk antwoord gaf:

«Is België verbonden aan Frankrijk op militair gebied?»

Neen, antwoorden de officieele personen, vanaf Vandervelde tot aan Paul Hymans.

Wij antwoorden ja, omdat wij de stelligste bewijzen in handen hebben van de militaire betrekkingen, welke bestaan tusschen den Belgiezen en den Franschen generelen staf.

Iedereen weet, dat de algemeene opinie in België voor een merklijke vermindering is van den dienstdag. De katholieke partij zal zich vast en zeker niets ontzien voor eene vermindering

2 van diensttijd in de mate van het mogelijke.

Welu, Frankrijk heeft tegen een verkorting van den diensttijd zijn veto gesteld.

Aan Frankrijk kan het weinig schelen of men beslisse tot gewestelijke indeeling en zelfs tot Vlaamsche en Waalsche regimenten over te gaan. Voor Frankrijk bestaat er maar één betrachting: aan het Belgische leger een uitrusting en een organisatie bezorgen, die aan dit leger toelaten zal de mobilisatie van het Fransche leger te dekken zoals in 1914.

Wanneer de socialistische den zes maanden diensttijd hebben voorgesteld, wist men in België, dat er een politieke meerderheid bestond voor een zekere dienstvermindering maar in Frankrijk wist men dat even goed.

Frankrijk verzette zich tegen elke vermindering van diensttijd, en om uit de impasse te komen, besloot minister Jaspars, een gemengde militaire commissie in het leven te roepen, die de kwestie van de vermindering van diensttijd zou begraven. Om deze begrafenis aannemelijk te maken, zou men de gewestelijke indeeling en de splitsing van het leger toeven.

Wij verstaan immers niet, hoe de leden van het parlement zoo onnoozel schijnen te willen zijn om te doen gelooven, dat België geen militaire verplichtingen heeft tegenover Frankrijk. Iedereen weet immers, dat ons militair akkoord in ruil werd toegestaan voor het economisch verbond van België met Luxemburg.

Frankrijk dacht overigens niets te verliezen door deze toegeving, daar dit land, door een ander economisch verbond, België en Luxemburg ineens zou trachten in te palmen.

De politieke inzichten van Frankrijk waren immers nog zoo dom niet! Ongelukkiglijk heeft Frankrijk zich bedrogen. Op het laatste oogenblik hebben de meerderheid van de Belgische parlementsleden geweigerd het stuk der definitieve vassaliteit op de schouders te laden van de Belgische bevolking. (Dat komt nog Red).

Het militair verbond blijft intussen voor ons een ondraaglijke verplichting.

Wij blijven bij onze eerste opvatting, dat het eenig degelijk politiek regiem voor België de vrijwillige neutraliteit is, zoowel in tijd van vrede als in tijd van oorlog.

Een dag zal komen, dat men onze beredeneering zal bijtreiden.

Wij zien ten andere geen middelmatige oplossing in deze kwestie ofwel moet men zich met lijf en ziel aan Frankrijk verbinden, ofwel moet men terugkomen tot de volstrekte onafhankelijkheid. In deze zaak is geen middelweg.

De lezers kennen voldoende ons standpunt in deze zoo zeer besproken kwestie.

«De Gentenaar», katholiek weekblad heeft vrienden genoeg in de kringen waar men ons verkoopt om te kunnen getuigen van wat het schrijft.

Het blad zal ons dan ook toelaten de vraag te stellen: Waarom geen katholieke volksvertegenwoordiger den mond heeft open gedaan toen onze volksvertegenwoordigers interpeleerden over de uitlating van Maarschalk Foch en minister de Broqueville.

Het antwoord is klaar: Omdat de Vlaamsche volksvertegenwoordigers in de katholieke partij al even afhankelijk zijn als België in het Fransch-Belgisch bondgenootschap.

Belgisch militarisme.

De forten der vesting van Luik, gelegen op den rechteroever van de Maas, zijn thans weer bijna geheel hersteld HOEWEL DE DAARTOF NOODIGE KREDIETEN NOG NIET GOEDGEKEURD ZIJN DOOR DEN SENAAT.

De Walen en Frankrijk.

Door de federatie der Waalsche verenigingen van het arr. Brussel, is aan de Regering en het parlement een adres gezonden, waarbij het bevreurd wordt, dat, tijdens het debat in de Kamer, over het Fransch-Belgisch handelsakkoord, de Belgische minister van buitenlandsche zaken, Hymans, gemeend heeft te moeten verklaren, dat België van geen tonie met Frankrijk wil weten, terwijl juist een dergelijke unie zou toelaten vele na-oorlogse moeilijkheden te overwinnen en de economische afzondering van België zou hebben belet.

Verder heeft dezelfde federatie de Waalsche Kamerleden Hubin, Brancquaert (soc.) en de Selys-Longchamps geluk gewenscht met hunne bevestiging dat de overgrote meerderheid der Belgen een tonie met Frankrijk wenscht, en den wensch uitgedrukt, bij de goedkeuring van het nieuwe akkoord, in den Senaat tevens uiting te zien geven aan de meening, dat het als onvoldoende moet worden beschouwd en de Walen rust noch duur zullen hebben zoolang het niet vervangen is door een complete economische unie met Frankrijk.

Waarom zijn die Walen toch niet logisch door de annexatie van het Walenland bij het moederland Frankrijk te eischen?

De houding van de heeren Hubin, Brancquaert en consorten is al even weinig Belgisch als ze socialistisch is.

De reis naar Berlijn.

De Vlaamsche Belg, van Cauwelaert en zijn boezemvriend, de fransklion Holvoet (goeverneur der prov. Antwerpen), zijn naar Berlijn geweest ten einde de Duitse regeering te bewe-

gen officieel deel te nemen aan de wereldtentoonstelling tot verheerlijking van België in 1930.

Toen Dr Borms en zes andere vooraanstaande Vlamingen naar Berlijn gingen om de Duitse regeering te verzoeken op de vredesconferentie Vlaanderens recht te steunen, schreeuwden fransklions en Vlaamsche Belgicisten, immers allen «goede» Belgen, moord en brand. Dr Borms en zijn vrienden werden ter dood veroordeeld.

Als van Cauwelaert met een Vlaamsch-hatend fransklion naar Berlijn reist om de Duitse regeering te verzoeken mede te viereen Vlaanderens honderdjarige verdrukking, worden zij door België geprezen en beloofd.

Wat denkt het nationaal bewuste Vlaanderens hiervan?

Wij hopen dat Duitsland zal weigeren deel te nemen aan een feest tot verheerlijking van Vlaanderens verdrukking.

Mochten er Duitschers zijn om in 1930 in Antwerpen het Vlaamsche volk te komen hoonen, dan hopen wij, dat de Vlaamsche nationalistische Duitschers zullen behandelen zooals zij het verdienen.

Wij zullen niet dulden dat Duitschers met Vlaanderens honderdjarige lijden komen spotten... op uitnooiting van den man der barricade, m. Fr. Van Cauwelaert.

Socialistisch kapitalisme.

De socialistische beproeven af en toe eens te reageren op de beschuldiging dat hun fabrieken en bank niet zouden werken volgens de methode der zoo gehate kapitalisten.

Bij het verschijnen van de bilans laten ze telkens het licht vallen op het winstaandeel dat het personeel wordt uitbetaald.

Op een som van ongeveer 4 miljoen door de bank gewonnen in 't verloop van jaar werden amper 300.000 frank uitbetaald voor het personeel: de rest gaat als eerste en supplementaire dividend naar de geldschieters zooals in elke inrichting van dien aard.

Het zou van belang zijn te weten wat het personeel der socialistische fabrieken en bank te zien heeft in het beheer: we weten van niet anders als dat degene die de zoo gesmade winsten opstrijkt, de diefte waarmee volgens de socialistische het kapitaal wordt gevormd, bazen en echte bazen zijn. Arme socialistische leiders die eens het kapitaal als diefstal hebt bestempeld en u thans verlaagt tot... handel in geld.

Een verbod.

De minister van Spoorwegen heeft de verzending verboden van de prentkaarten met de afbeelding van den toekomstigen Staat Vlaanderen.

Volgens onze bazen is dat «slechte» propaganda.

Wij zoo vrij er een andere meening op na te houden en het willekeurig besluit van meneer Lippens te vergelijken met de half-officieele propaganda die destijds met aanplakbrieven enz., voor een vergroot België werd gevoerd.

Knechtentaal.

In het Staatsblad wordt afgekondigd de wet wet strekkende tot goedkeuring van het den 23 Februari 1928 te Parijs, tusschen de Belgisch-Luxemburgsche economische Unie en Frankrijk gesloten handelsakkoord.

Op de wet volgen de teksten van 't verdrag en de voorafgaande briefwisseling.

Wanneer de heer Briand aan den Belgischen gezant schrijft, bedient hij zich van de volgende formule:

«Ministerie van Buitenlandsche Zaken, Parijs, den...»

Aan Zijne Excellentie den heer Baron de Gaiffier d'Hestroy, Belgische Gezant te Parijs.

Mijnheer de Gezant

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

DE VOORDRACHT ingericht door het VLAAMSCH KRUIS, waar als spreker zal optreden de heer Van Mierop uit Holland zal gehouden worden in het Vlaamsch Huis op Zondag 22 April, om 8 uur

De spreker zal handelen over: De voorwaarden tot een gelukkig huwelijk Een goed huwelijk en een gezond nageslacht! Kinderen beneden de 18 jaar zullen niet toegelaten worden. De vergadering zal om 8 uur stipt beginnen.

N. B. Het is dus Zondag in plaats van Zaterdag, zooals vroeger werd aangekondigd, dat de Voordracht plaats heeft

STADSNIEUWS

Vlaamsche Bond «EIGEN LEVEN».

Hierdoor worden alle belangstellenden dringend uitgenoodigd tot de algemeene vergadering op Donderdag 26 April te 7 uur 30 stipt, in de bovenzaal van 't Vlaamsch Huis.

Advokaat Beeckman uit Kortrijk zal spreken over «De huidige richtingen in de Vlaamsche Beweging».

Onze symfonie zal de vergadering opluisteren.

Iedereen welkom! Ingang vrij!

Apothekersdienst.

's Zondags is er maar één apotheek open van stad. Apotheker van dienst: Michel Wyffels, Marktstraat.

Moedige mannen!

Onze tegenstrevers, bijzonderlijk de socialistische, strooien uit, dat onze gemeenteraadsleden nu het reglement op de kalsijden aangenomen hebben, (hetzelfde dat ze vroeger afgekeurd hadden) en dit om het volk aan te toonen dat zij alleen het juist voorhebben en om aldus hun bondgenootschap met de meerderheid goed te praten.

Over wat werd er gestemd in de laatste zitting?

Het schepenkollege dat nochtans verleden jaar zijn voorstel als het volmaakte vond, stelde nu voor de betaalwijze te veranderen (volgens het gegeven verslag in de Mandelgalm). Wij oordeelden dat het eene verbetering was en hebben het gestemd (dus de nieuwe betaalwijze werd gestemd) niettegenstaande wij tegen het bestaande reglement gekant waren. Nu trekken de moedige socialistische onmiddellijk hun besluit: De frontiers keuren de nieuwe betaalwijze goed. Zalig zijn de onnoozelen!

Heeren socialisten, de frontiers zijn tot geen inkeer gekomen!!!

Onze gemeenteraadsleden die niet onmiddellijk dansen gelijk de moedige mannen schuifelen, hebben geen moed om te zamen een onderzoek te doen, hebben geen moed voor dit en voor dat. Hewel, heeren we zullen eens onderzoeken hoever de moed der moedige socialisten wel reikt:

«De Ontwaking» schreef op 20° Oogst 11., vraag het maar aan de inwoners der Ameye-... O. L. Vrouw-, Dweersstraten, Boulevard enz., hoeveel zij betaald hebben! In de eerste zitting daarna logenstrafte den heer burgemeester zelf «De Ontwaking» en zegt dat Ameye- en O.L. Vrouwstraten niet betaald hebben. Hoe dit gedaan werd of van waar het geld kwam gaat ons niet aan, dit zijn feiten.

In de laatste zitting kwam de zaak terug te berde, resultaat: de bewoners van den Boulevard hebben ook niet betaald. Welnu, de moed van de socialisten gaat zoover dat ze in «De Ontwaking» er geen woord over repten. De bevolking moet het niet weten de frontiers hebben trouwens gelijk. Wilen deze zoo bereidwillige heeren verder onderzoeken zoo zullen ze nog soortgelijke gevallen ontmoeten, zoodat op 't einde van 't spel weinig of niets meer zal over blijven van de zoogezegde betaalde kalsijden, (voetpaden uitgesloten), en door betaalde kalsijden verstaan wij dat AL de aanpalende eigenaars betaald hebben.

Tot slot, heeren socialisten, we

wenschen u nen hartelijken proficiat, ge verdedigt voort goed al de voorgaande en tegenwoordige gemeentebesturen.

Het tegenwoordig bestuur is van een vuuile wasch ontslagen.

Vlaamsche Harmonie.

De trekking van den tombola op Zondag 11. was een waar succes.

De netjes opgeschikte zaal zat propensvol; de muziek bracht er de gezelligheid bij. De prijzen blonken in ieders oog en de trekking werd dan ook met spanning gevolgd. Deze dag heeft bewezen dat velen belangstellen in onze harmonie die steeds verder vooruitgaat; voor de muzikanten en het bestuur was het een spoorlag om voort in dezelfde richting door te werken.

Hierachter geven we de prijswinnende nummers:

1. 232; 2. 4111; 3. 141; 4. 724; 5. 2861; 6. 2184; 7. 2814; 8. 660; 9. 1264; 10. 1237; 11. 3012; 12. 3913; 13. 2185; 14. 3321; 15. 1742; 16. 578; 17. 2270; 18. 2176; 19. 3525; 20. 2864; 21. 1373; 22. 4488; 23. 3298; 24. 1491; 25. 233; 26. 4591; 27. 4720; 28. 3080; 29. 4321.

BURGELIJKE STAND

Geboren:

Rafaël Werbrouck, z.v. Hector en Bertha Sabbe, Abele 512.

Arsène Maertens, z.v. Maur. en Josma Blanche, Mol 143A.

Lucienne Vervaecke, d.v. Remi en Julia Rosselle, Slabbaardstr. 89.

André Boone, z.v. Cyrille en Maria Hostens, Krekelmotestr. 412.

Cecile Horr, d.v. Hector en Julia Brabant, Abele 436.

Renaldus Baert, z.v. Aloise en Mar. Grymonprez, Rousselstr. 262.

Gilbert Vanneste, z.v. André en Clara Dejonghe, Krekelmotestr. 402.

Mariette Vandorpe, d.v. Daniel en Maria Vanvallegem, Sloore, 184.

André Rapoey, z.v. Victor en Mar. Labeeuw, Vijngstr. 22.

Georgette Beuwsaert, d.v. Alois en Maria De Gryse, Meutenh. 360.

Overlijdens:

Florent Leniere, bankbed. 22 j. z.v. Petrus en Sidonie Sabbe.

Florence Thyvaert, huish. 34 j. vr. Valère Goddeeris.

Emiel Vandecasteele, landb. 61 j. z. v. Leo en Rosalie Desmet.

Huwelijken:

Cyrille Maertens, schoenn. 22 j. en Eleonora D'hont, naaister 22 j. b. hier won.

Jules Loosveld, vjash. 29 j. en Julia Vanneste, huisvr. 28 j. b. hier won.

Julianus Vandenbulcke, borstelm. 23 j. en Germaine Tirole, bottienst. 24 j. b. hier won.

Florent Rigole, schoenn. 24 j. en Elisa Noppe, fabriekw. 20 j. b. hier won.

Maurits Buysse, handelsbed. 25 j. van Roeselare en Godelieve Geldhof, z.b. 21 j. hier won.

Eugène D'hondt, schoenn. 25 j. van Emelghem en Ludwina Degheldere, schoennfabriekw. 22 j. h. won.

Valère Windels, plafonneerder, 24 j. uit Ingelmunster en Clothilde Verlinde, vernister, 23 j. h. won.

Palmer Goethals, wever, 20 j. uit Ingelmunster en Rachelle Mestdagh, schoennfabriekw. 22 j. hier won.

Alfons Vanmaele, marmarwer. 23 j. uit Roeselare en Julia Carlier, fabriekw. 20 j. hier won.

Maurice Slambrouck, borstelm. 23 j. uit Roeselare en Magdalena Duyck, borstelm. 22 j. beide hier won.

Vlaamsch Nationaal Vakverbond. Vrij Kristen Syndikaat. Maandag avond, 23 dezer, te 7 u. 30

Groote Algemeene Werkersvergadering
Sprekers: J. DECLERCQ: «Waarom doen in Vlaanderen goede syndicalisten aan Nationalisme?»
BERT D'HAESE uit Aalst: «Waarom doen goede Vlaamsche Nationalisten aan gezond Syndikalisme?»
Alle werkers en werksters worden verwacht. Iedereen is welkom.

Kerkelijk nieuws

KERKELIJKE KALENDER

Zondag 22 April, 2° Zondag na Paschen. Maandag 23. H. Georgius, martelaar. Dinsdag 24. H. Fidells, mart. Woensdag 25. Plechtig. van den H. Jozef. Donderdag 26. H. Marcus, evang. E. K. Vrijdag 27. H. Petrus Ca-isus. Zaterdag 28. H. Paulus à Cruce.

Sociale Syndikale KRONIJK

Een antwoord dat er geen is.

't Vlaamsch Nationaal Vakverbond had de werking der christene en socialistische centralen van metaalbewerders geheld omdat deze zonder de werklieden behoorlijk te raadplegen, met de Patroonsbond een akkoord afsloot, dat aan de werklieden geen of zeer weinig voordeelen gaf, maar bij de patroons de deur openliet voor alerhande misbruiken.

'n Bruggeling die eenmaal geen Bruggeling was, neemt het op voor z'n positie in dat spel te verdedigen, vergeet echter te bewijzen, waar en waarin we logen, doet eenige persoonlijke aanvallen op de propagandist, waardoor het eerlijk deemoedig en zeer christelijk karakter van den christelijken propagandist aanschouwelijk wordt, verpt verder wat verdrachtmakingen, alleen goed om onwetenden op dreef te houden en wekt de veronderstelling dat het Vlaamsch Nat. Vakverbond slechts bestaat omdat J. Declercq bij de christene vakverenigingen geen politiek baantje kreeg.

't Antwoord loopt dus heel en al nevens de kwestie, en de verstandige metaalbewerker, al zijn ze op dat oogenblik nog lid van het christen syndikaat, zullen toch gevoeld hebben dat die christene verdediger van metaalbewerdersbelangen maar deernlijk gespoerd en gewapend is.

«We wenschen de sukkelaar met zijn flinke propaganda voor onze werking, 'n hartelijke proficiat.

Het Vl. Nat. Vakverbond West-Vlaanderen.

Nopens bovenstaande ontvingen we nog volgend schrijven van een onzer leden: Roeselaere, 16-4-28.

Mijnheer, Gun mij de voldoening, den onbekenden? Bruggeling die schreef in De Volksmacht van 14-4-28 van antwoord te dienen.

Onbekende Soldaat! Bruggeling uit behoefte?

Het manifest van ons Vakverbond moet U wel zeer gedaan hebben, en al zoo nevens de kwestie en op de kappe van onze wakkere propagandist uit te vallen. Gij moet ons werk wel met leede ooge, met nijd, afgunst en een barstende jaloezie aanzien!

Uw dolheid schijnt onbegrensd? Zijt ge missien verlegen te Gent op Uw duimen geklopt te worden? Of vreest ge voortaan te moeten werken wilt gij Uw postje nog een tijdje behouden?

Alles duurt maar zijn tijd op de wereld vriend, en 'n pot geraakt uitgedronken, 'n sigaar uitgesmoord!

Onze propagandist ten minste houdt voeling met z'n mannen, schikt en regelt in overleg met hen wat de belangen vergen, maar stelt hen niet zoolks U en Uwen Siameeschen tweelingbroer, de socialist Hendrik, voor voltrokken feiten. En van Uw tweelingbroer gesproken, wat zult gij doen heer René, eens dat de verkiezingsactie voor 5 en 6 franken per uur wordt ingezet?

Ge zult zeker 'n vieze gespe trekken?!!

Als U onze werking zoo hindert stel ik het Vl. Nat. Vakverbond voor, het tarief die wij de Patroonsbond toezonden, ook aan U overmaaken, onder alle metaalbewerkers van West-Vlaanderen te verspreiden. Dan ziet iedereen wat Uwe en onze opvatting is, en allen zullen kunnen oordeelen of het wel altijd noodig is eenige electrickdraden gelegd te hebben om de belangen van metaalbewerkers te kunnen verdedigen.

En van stielén gesproken! Was Dolf Dejaeghere toen hij in de laatste staking der metaalbewerkers te Roeselaere als clown optrad misschien al met eens smid? En m. Blomme die zooveel domigheden beging tijdens de bouwwerkersstaking te Roeselaere en die zich dan bij de borstelmakers te Isegem ging moeien, was hij metser of borstelmaker?

René, 't beste dat ge kunt doen is stilletkens zwijgen als ons Vakverbond U beleeft de waarheid door den baard wrijft, trouwens waarheid blijft waarheid en 't is zoo moeilijk 'n zwarte pot wit wasschen.

Vrienden metaalbewerkers! Ik raad U aan op het spel Uwer leiders te letten. Uw syndikaten zijn reeds lang aan de partijpolitiekers verkocht. Zorgt dat ten minste tegenover de Patroonsbonden openhartig en eerlijk

de belangen der werklieden verdedigt worden, en wilt ge een zelfstandige macht vormen tegenover allen en in alles sluit dan aan bij ons Vrije Metaalbewerkersvereniging. Adolf Vancoillie. Metaalbewerker.

Bij de Borstelmakers.

«We zegden het meermalen tot onze werklieden tijdens de staking: Na de strijd zult ge evenals nu, de solidariteit onder de werklieden moeten hoog houden. Dat het echter zoover ging gaan durfde niemand zich voor stellen en de circulaire deze week door de samenwerkende vakverenigingen verspreid heeft op iedereen 'n raren indruk gemaakt.

Inderdaad, niemand had het zich durven voorstellen dat de vakverenigingen reeds zooveel voetstappen hadden aangewend om te komen tot iets, wat bij ernstige menschen van zelfsprekend is, namelijk een eerlijke loyale toepassing en bij meeningsverschil openhartige discussie.

Alle pogingen om met den Bazensbond over de toepassing van 't kontrakt in bespreking te komen bleven vruchteloos, doch de werklieden zijn de methode van kontrakteren lijk de Patroonsbond die er op nahoudt reeds lang moe. Ze willen echter alles beproeven om zonder strijd, en in der minne, tot een stipte toepassing te komen. Maar als het laatste vredelevende middel mislukt? Dan hebben de werklieden slechts keus tusschen: het diktaat der bazen zonder punten of komma's aanvaarden, ofwel de sabbe te trekken.

In dit geval kan geen syndikaat 'n oogenblik aarzelen!

Textielbewerkers.

De centrale der christene Textielbewerkers heeft zoogezegd haar 50 duizendste lid ingeschreven. Zij zal zich echter wel wachten de juiste verdeling van haar ledental over de afdelingen te moe te deelen. Intusschen gebeurt er toch iets bijzonders: Alwie zich voor 1 Mei laat inschrijven geniet onmiddellijk van alle voordeelen, en dat terwijl het reglement van 't crisisfonds alleen ondersteuning toelaat na 52 bijdragen te hebben aanbetaald, t. z. na 1 jaar lidmaatschap.

Van waar haalt de christene Textielbewerkerscentrale dan haar geld? Wie geeft die milde ondersteuning? Is 't 'n gift vanwege hooge oomes uit de regeringswereld om het verraad dat de christene democratie (syndikaten inclusief) heeft gepleegd ten opzichte der werklieden met haar deelname aan de regeering? En was 't misschien daarom dat m. Bossuyt den 29 Januari te Kortrijk zegde dat meeregeren veel voordeelen bood?

Of is 't met de weerstandsbijdragen door betere syndicalisten gestort, dat de niet verenigde onverschilligaards 'n kadeau wordt aangeboden?

Is 't op die manier dat de christen Textielcentrale fiere syndikale strijders kweekt?

En zeggen dat aan het hoofd dezer centrale iemand staat die van zich zelf beweert syndikalist en nationalist te zijn.

Het stichten van het Vlaamsch Textielverbond

Op de Vlaamsch Wtenschappelijke congressen dit jaar te Leuven gehouden, werd het besluit getroffen een Vlaamsch Textielverbond te stichten.

Dit Textielverbond zal steunen op de volgende grondslagen:

a) Op sociaal gebied: streven naar beteren levensstandaard, verhevener zedelijkheid en beschaving der werklieden, de syndicale actie helpen die zulk doel nastreeft;

b) Den Vlaamschen aard en taal in het nijverheidsleven hoog houden;

c) Streven om Vlaamsche nijverheid met Vlaamsche kapitalen aan te leggen;

d) Door bijdrage in V.E.V.-berichten nieuwe stelsels, organisatie-theorieën op exploitatiegebied nagaan en andere;

f) In overweging nemen eene mogelijke samenwerking tot bevoordeling van exportatie en daarmee verbonden factoren, kredietmiddels, 't vervoer en vertegenwoordiging op den vreemde;

g) Vragen aan V.E.V.'s middenbestuur bij geschikte bevoegdheden aan te dringen:

1. Op doelmatig en algemeen vakonderwijs voor alle standen der textielnijverheid;

2. Vereenvoudiging in de toepassing van sociale en fiscale wetten;

3. Grondige studie op de verveermiddelen tegen vreemden dumping, maar ook tegen invoerrechten op de grondstoffen der nijverheid.

Gedenkt het Bormsfonds

Na anderhalf jaar bestaan groepeerd ons «Vlaamsch Huis» vele werkende Vlaamsche Vereenigingen, die reeds jaren alle betoogingen bijwoonden en velerlei diensten bewezen aan bevriende instellingen buiten Thielt. We noemen: de Vlaamsche Harmonie, V.O.S. en B.V.O.S., het Vl. Nationaal Verbond; de Kath. Vl. Studiekring, het Vrij Kristen Syndikaat, de Tooneelkring «De Vrije Zonen», de Kath. Vl. Vrouwenbond, de Vl. Toeristenbond, enz., enz.

Al deze vereenigingen roepen u allen dringend op tot de INHULDIGING VAN HUN HUIS OP ZONDAG 20 MEI AANSTAANDE.

In ons stadje, waar groote politieke en finantieele machten ons tegenwerken, moet het dien dag eene overrompeling van Vlamingen zijn, zoodat lauwaards en leilaarts zijn kunnen, dat er meer Vlaamsche strijders zijn dan de «leuwkes» uit het Vlaamsch Huis. Reeds zijn de volgende muziekmaatschappijen ingeschreven: Iseghem, Ardoois, Roeselare, Ieperen, Watou, Diksmuide, Ghistel, Gent, Aalst en Thielt. Toetredingen van V.O.S. en Vl. vereenigingen kwamen ook reeds van t' allen kante toe. Ook uwe vereeniging wordt verwacht en, zoo gij andere vereenigingen en personen kunt aanzetten naar Thielt te komen zult gij echt Vl. werk doen.

De volksopocht begint te 2 uur 's namiddags aan het spoorhof.

Zullen er na het woord voeren: Herman Vos, Joris Van Severen, Meester Butaye, Amedee Verbrugge, Jeroom Leuridan en andere.

De verdere schikkingen zullen u later medegedeeld worden. Er wordt gezorgd voor eene bergplaats voor auto's en rijwielen.

Wil zoo goed zijn ons te laten weten dat ge met veel volk den 20 Mei te Thielt zult zijn. Ook onze inrichtingen zullen u steeds steunen.

Met Vlaamsche Broedergroeten. De Feestcommissie.

P. S. — Alle briefwisseling te sturen aan den heer Willy De Sutter, Nieuwstraat, Thielt, of rechtstreeks aan het «Vlaamsch Huis», Grootte Markt, Thielt.

DIKSMUIDE

Vlaginhuldiging Vlaamsche Fanfare (V.O.S.) op Zondag 13 Mei.

Verleden week werden de persoonlijke uitnodigingen gestuurd aan de bonden waarvan het adres ons bekend was. Indien er Vlaamsche kringen mochten vergeten geweest zijn, dat zij dan, evengoed als de bonden die uitgenodigd werden, ONVERWIJLD hun toetreding laten geraden opdat het feest in de beste orde kunne geregeld worden.

Voor de eerste maal kom ik thans een wederjeuntje vragen aan de vrienden van gansch West-Vlaanderen, waar ik, sedert weldra tien jaar, van het eene dorp naar het andere gereisd heb als spreker in de Vossenbonden en Vlaamsch Nationale kringen. Het eene plezier is het andere waard, en 'k vraag het nog niet voor mij-zelf, maar voor mijn makkers hier in Diksmuide die me zoo trouw ter zijde staan in de grootsche taak om van Diksmuide een stad te maken, WAARDIG van de Vlaamsche Bedevaart.

Ik ben er zeker van, bij voorbaat reeds, dat onze oproep flink zal beantwoord worden. De Vlaamsche Fanfare of Harmonien van Ghistel, Watou, Thielt, Yper, Roeselare, Iseghem en Clercken zonden reeds hun toetreding. Dat belooft voor het overige. Vlaamsche vrienden uit West-Vlaanderen, op 13 Mei verwachten wij u.

Antoon Samyn.

LAUWE

WELKOM!

in het Vlaamsch Huis, 38, Plaats, Lauwe, op Zondag 22 en Maandag 23 April met prachtige tombola.

Voorwaarden tot deelname aan den tombola:

1. Iedere bestelling van drank in het Koffiehuis op Zondag en Maandag 22 en 23 April, geeft recht op een bon die zal dienen voor de gratis tombola van Maandag avond om 8 uur.

2. De prijzen zullen ten toon gesteld worden in het Koffiehuis van het Vl. Huis, vanaf Zondag 15 April. Iedereen kan ze komen bezichtigen.

Het Bestuur.

De Werkrechtshouders

Een koninklijk besluit wijzigt het getal der gewone leden voor de werkliedenkamer der volgende werkrechtshouders als volgt:

Werkgevers	Werklieden
Antwerpen 6	6
Aalst 4	4
Gent 5	5
Sint-Niklaas 4	4
Hasselt 4	4
Namen 4	4

De werkliedenkamer van bovenvermelde werkrechtshouders bevat bovendien een gelijk getal plaatsvervangende leden-werkgevers en leden-werklieden.

Een blad uit de Geschiedenis van ons Vaderland

Hoe KWAM de Staat België tot stand? Hoe KOMT zelfstandig Vlaanderen tot stand?

I.

De Zelfstandigheid van België werd den 4 Oktober 1830, te Brussel uitgeroepen.

Door wien geschiedde zulks nu?

Door een komiteit van negen onbekenden, dat geleid door een vreemde, den Franschman Rogier, zich den titel aanmatigde van «Gouvernement provisoire». (Voorloopige Regeering).

Wie had aan die negen eenvoudige heeren, in opstand tegen hunne wettige Regeering, mandaat gegeven om uit de Zuidprovincies van 't Koninkrijk der Nederlanden een afzonderlijk Staat te vormen?

Wat vertegenwoordigden die negen enkelen?

Niet de belangen van de van Nederland afgerukte gewesten, niet het Vlaamsche volk, dat niet eens geraadpleegd was, evenmin als het Waalsche volk, zelfs niet op een vergadering, noch zijn wil daartoe had te kennen gegeven door middel van de pers.

Het Vlaamsche volk, steden als Brugge, Antwerpen en Gent, protesteerden tegen het verraad van de negen onbekende eenlingen van het «Gouvernement provisoire». Ook de hoogste vertegenwoordigers van de rechterlijke macht kantten zich tegen de negen overweldigers.

En hoe antwoordden de negen van het «Gouvernement provisoire»?

De protesteerende rechters en procureurs des Konings werden afgezet: te Leuven, Nijvel, Bergen, Charleroi, Brussel, Doornik, Oudenaarde, Gent, Ieper, Luik, enz., enz., bij besluiten van 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 16 Oktober 1830 door de negen dictatoren van het «Gouvernement provisoire» zelve genomen. (Zie Pasinomie, 1830-31, blz. 9 en volgende).

De protesteerende Gemeenteraad van Gent werd ontbonden en bij besluit van het «Gouvernement provisoire» van 4 Februari 1831, zonder verkiezing noch volksraadpleging, vervangen door eene Commissie van elf vrienden van het «Gouvernement provisoire». (Zie Pasinomie, 1830-31, blz. 181).

Ook gouverneurs en arrondissement- of districtcommissarissen en provincieraden protesteerden tegen het uitroepen van den Staat België door de negen onbevoegde Rogiers. Maar dadelijk werden die hooge ambtenaren en openbare besturen door de Fransche leiders van de Belgische omwenteling onschadelijk gemaakt en, bij besluiten van 8, 9, 12, enz., Oktober 1830, door de commissarissen van de revolutionaire Regeering vervangen.

Ook voornamelijk burgers, als de Gentsche advocaat Hippolyte Metdenpenninghen, verzetten zich tegen den staatsaanslag van de klik Rogier. Metdenpenninghen werd aangehouden door het te Gent nieuw benoemd parket. De vrijmetselaarsloges, waarvan Metdenpenninghen de ziel was, bleven lang de tegenstanders van het Belgisch revolutionair bewind.

In 1886 werd den «orangist» Metdenpenninghen, door de vrijmetselaars van België en de hooge bescherming van den Gemeenteraad van Gent, in deze stad, een standbeeld opgericht.

De tegenstand, dien de Staat België geheel het land door ontmoette, deed Rogier beslissen in allerhaast eene soort verkiezing te houden. Maar zulk een gering getal kiezers werd tot de stembus toegelaten, dat de verkiezingen voor het Nationaal Congres, waaraan alleen de vrienden van het nieuw regim deelnamen, niet als eene ware volksraadpleging konden aanzien worden. Het werk van het Belgisch Nationaal Congres had den steun van een vreemd leger noodig om zijn wil hier bij het volk door te zetten.

Nooit is de Belgische Regeering erin geslaagd onder het volk eene Belgische vaderlandsliefde te doen ontstaan. De Vrijmetselarij onderhield onder de bevolking het wantrouwen tegen België, zoolang de liberale partij niet bij machte was zich van het Staatsbewind meester te maken. Eens dat de vrijmetselaars, in den persoon van een Frère-Orban of Bara, de katholieken uit de Belgische regeering hadden weggekegeld, aarzelden de bisschoppen niet het Belgisch Staatsverband aan te vallen, den Koning der Belgen door het opgezwepte volk der buitengemeenten en door de katholieke drukpers te laten smaden, den biechtstoel te ontzeggen aan de geloovigen, die meenden te moeten gehoorzamen aan de wetten door de Belgische Kamers aangenomen. In 1880 stond de katholieke geestelijkheid den geloovigen niet toe deel te nemen aan de nationale feesten voor den vijftigsten verjaardag van België's zelfstandigheid. Men leze den «Bien Public» zaliger van 1878 tot 1884, om overtuigd te zijn van den geest van opstand overal door de katholieken verspreid tegen de Belgische nationale instellingen en tegen den Koning.

Alle ware Vlamingen abonneeren zich op ons blad

De voortbrengst en het loon

Weet men genoeg in dit land dat het loon van een werkman in België slechts de helft bedraagt van het loon van een werkman in Holland en in Duitschland, en slechts het derde van een werkman in Engeland. België is nog altijd het beroemde land der lage loonen, al heeft het den duur van zijn werkdagen verminderd.

In Amerika heeft men sinds lang de praktijk der hooge loonen en van den korten werkdag ingeburgerd. In Duitschland streeft men geleidelijk naar de toepassing van hetzelfde systeem. Hier weer lijkt in bijna alles blijft de verachte Staat België aan den staart.

In België schijnt men zich nog geen rekenschap te geven dat de kostende prijs der producten niet langer meer afhangen van de goede-koop van de arbeidskracht, maar het gevolg moet zijn van de hoedanigheid der arbeidskracht die in rechtstreeks verband

staat met het verstandig aanwenden ervan. Lange werkdagen verminderen die hoedanigheid terwijl een bereedeerde inrichting van het werk die hoedanigheid altijd verbetert. Wanneer deze twee grondgedachten door de werkgevers in dit land, en ook door werknemers klaar zullen begrepen en geëerbiedigd worden, zal niet alleen de voortbrengst veel voordeel eruit trekken, maar zullen de verhoudingen tusschen werkgevers en werknemers veel gezonder zijn.

Maar een Staat waar op alle gebied de kleingestigheid en de kortzichtigste zelfzucht heer en meester zijn, en dit is het geval met België, kan deze praktijk en dezen nieuwen geest niet doen zegelieren.

Het zal de taak zijn van den Staat dien wij Vlamingen zullen oprichten en waartoe al de Vlaamsche werkgevers en werknemers moeten medehelpen; van nu af.

Ouderdomspensioen EN DUUR LEVEN

We deelden eenige dagen geleden mede dat het failliet gaande België, het België dat uit den oorlog kwam met alle beloften en zeer veel schulden sedert 1920 meer dan 5.000.000.000 (5 miljard) franken uitgegeven had aan bewapening.

Er zijn zeer weinig menschen die zich een gedachte geven van wat dit cijfer vertegenwoordigt. Stel U voor dat men deze som in briefkens van 1000 fr. in boeken bindt. Elk boek met 250 briefkens of 250.000 fr., dat elk boek slechts 5 cm dik is. Als we die boeken allemaal nevenszetten zullen we een bibliotheek hebben van 100 km. lang, 't zij de afstand van Aalst naar Oostende.

Daarmede hebben ze ons een leger gegeven dat volgens de eenparige verklaringen van alle bevoegdheden geen leger is.

We vinden het wel onverantwoordelijk dat men zoo'n massa geld vergooit voor niets, wijl bij gebrek aan geld, aan de ontwikkeling, de gezondheid en de welvaart van het volk wordt geschaad.

En de eerste slachtoffers van dergelijke politiek zijn degene die aangevoerd zijn op den steun van den Staat: de kleine zitters van Staatsrenten, de weduwen en weezen, de ouderlingen pensioengeeters. De armste man, de armste vrouw trekt op dit oogenblik een pensioen van 4 fr. per dag met een vooroorlogische koopkracht van 20 centen of 40 centies.

De oude menschen, op wiens kap zoo veel politiek is gemaakt, zijn zoo ver niet af van het zoo bespottelijke vooroorlogische pensioen van 9 cent en half. De zegepraal van de democratie, de macht van de democratie heeft niet eens de oude afgesloofde arbeiders tegen den honger en de ontbering kunnen beschermen.

We spreken vandaag niet eens over de tergende wijze waarop het onderzoek geschiedt en de vele onrechtvaardigheden in de toepassing. We bepalen ons bij de ontoereikbaarheid van het huidig pensioen.

Voor den oorlog was den eisch gesteld: een frank per dag.

Een frank per dag komt thans overeen met 10 frank wat, vluchtig berekend, een meer uitgave vergen zou van ongeveer 500 miljoen frank.

Het is onze meening dat de Staat te voorzien heeft in het onderhoud van wie in dienst van den Staat hun kracht en hun werk hebben gegeven.

De Staat is daartoe zedelijk verplicht.

Een Vlaamsche Staat zou geen oogenblik aarzelen tot naleving van deze zedelijke plicht zich de noodige opofferingen hetzij van besparingen, hetzij van lasten op te leggen.

Dat is niet alleen gezond nationaal maar tevens kristelijk sociaal.

De Belgische Staat wordt noch door de eene noch door de andere opvatting bestuurd: de afgesloofde werklieden moeten hier meestal dienen als kiesprou voor de partijbelangen. Als het 't belang is van de partij er over te zwijgen, dan zwijgen ze er over. Als het 't belang is van de partij er over te spreken dan doen ze 't.

Daartegenover stellen we onzen eisch: DE AFGESLOOFDE ARBEIDERS HEBBEN RECHT op een pensioen waarmee ze kunnen voorzien in hun onderhoud en de zorgen van den ouden dag.

Dergelijken eisch wordt ons opgelegd door onze gezond Vlaamsch-nationale overtuiging en onze kristelijk sociale moraal.

FAMILIEZIENEBOND VOLKSBELANG

VLAAMSCH HUIS ISEGHEM

Verzekert tegen Ziekte Invaliditeit X-stralen Operatie Geborte Sterfte

En telt reeds meer dan 2000 leden. WEES OOK VOORUITZIENDE!

Schoenmagazijn

R. Vandenbergh-Bourgeois Marktstraat 17, ISEGHEM

Groote keus van mans- en vrouw-schoenen 30 t. h. goedkoop dan de konkurentie.

Ook verkrijgbaar aan de voordeelligste prijzen: kinderschoenen, pantoffels, schoenkreem der beste merken. Dwells, borstels, zeemvellen, sponzen en alle kuitschgerief. Het huis gelast zich met herstellingen.

ECZEMA

huiduitslag, roode vlekken, jeukingen, springende handen, haarworm bij kinderen, genezen door het gebruik van

Cadeline-zeep

Te koop in alle apotheken. ISEGHEM: Apotheek LAEMAN.

Tooneelwerken

voor Meisjes alleen (en voor Kinderen)

Antoon Van de Velde. — Lotje, Fantazie in 3 bedrijven.

Jac. Ballings. — Meivond, Fantazie in 1 bedrijf. Prijs 5 fr.

Jozef Boon. — Van een Nonnetje dat wonderen Balsem wou koop, Een spel met een beetje droom en een beetje werkelijkheid in 1 bedrijf Prijs 7 fr.

J. Van de Steen. — In den Tempel, Tooneelstukje in 1 bedrijf 1.50 fr.

Herman Van Overbeke. — Roeping, Drama in 3 bedrijven 7.50 fr.

PECTOIDS

Overtreffen alle andere zwarte pillekens tegen den hoest!

ZIJ KOSTEN ENKEL 4 FRANK!

UW APOTHEKER HEEFT ER!

Pectoïds geven U voortdurend een klare stem, een frissche mond, een aangename adem.

ZORG DAT GIJ ALTIJD UW DOOS OP ZAK HEBT

Wat onze menschen moeten weten

Het graveelen der banen.

Het vervoer van graven op Staatskosten werd vóór den oorlog toegestaan, voor de verbetering der wegen die als landbouwwegen moesten aangezien worden en niet bestemd waren als wegen van groot verkeer.

De gemeenten die nieuwe banen willen aanleggen en de tusschenkomst van den Staat begeren, moeten volledige plans voorleggen. De verleende toelage is naar keus der gemeente, hetzij 20 p. h. van den kostprijs bij openbare aanbesteding vastgesteld, hetzij 80 p. h. der vervoerprijzen per spoor.

De socialist en het spoor.

Als de Vl. Nationalisten in de Kamer tegen het versjacheren onzer spoorwegen uitkwamen riepen de socialist, met Anseele aan den kop, dat er niets ging veranderd zijn.

De socialist Delor vroeg aan den minister van IJzeren wegen hoeveel kubieke meters steenen er besteld werden door de spoorwegmaatschappij.

De spoorwegmaatschappij antwoordde aan Delor: «Gij hebt er geen zaken mbe!»

De socialist Périguet deed eene klacht aan den minister omdat een werkman aan het spoor zijn recht niet kon bekomen. De spoorwegmaatschappij antwoordde: «Périguet heeft zich daar niet mee te bemoeien!»

Wat dus wil zeggen: «Wij alleen zijn de bazen en handelen rechtvaardig of onrechtvaardig, zonder dat er ons iemand iets te zeggen heeft!»

En socialisten wisten dat op voorhand en hunne bazen nog veel beter!

En toch verkochten zij het spoor aan het groot kapitaal.

De grondbelasting voor nieuwe woningen.

In den Senaat werd volgend wetsvoorstel gestemd:

Gedurende tien jaar wordt kwijtschelding van de grondbelasting op de nieuwe woningen, waarvan de eigenaars bewijzen dat de bouw aangevangen werd na 31 December 1927 en die betrokken worden vóór 1 Januari 1931, in zooverre:

1. Deze woningen door de Beschermcomiteiten voor goedkoopere woningen erkend werden als beantwoordend aan de minimumvereisten van hygiene en bewoonbaarheid bepaald bij koninklijk besluit;
2. Haar kadastraal inkomen niet meer bedraagt dan:
 - 1,500 fr. in de gemeenten met minder dan 5,000 inwoners;
 - 2,000 fr. in de gemeenten van 5,000 tot en met 14,999 inwoners;
 - 2,500 fr. in de gemeenten van 15,000 tot en met 59,999 inwoners;
 - 3,000 fr. in de gemeenten van 60,000 inwoners en meer.

De voor de supertaks vastgestelde rangschikking der gemeenten is te dezer van toepassing.

Mogen eveneens kwijtschelding genieten in de bij de paragrafen 1 en 2 voorziene voorwaarden, de krotten en de ongezone woningen die na 31 December 1927, grondige wijzigingen hebben ondergaan, bij koninklijk besluit te bepalen.

Art. 2. — Van het voordeel der kwijtschelding worden uitgesloten:

1. De woningen toebehoorende aan de bouwmaatschappijen erkend door de Nationale Maatschappij voor Goedkoopere woningen of door de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas;
2. De woningen door deze maatschappijen aan de particulieren met winst eener premie verkocht;
3. De woningen waarvan de bouwers een Staatspremie hebben getrokken;

Leest en verspreidt DE MANDELGALM

ONDERGANG

Met snerpnd jankgeluid werd de laatste toon uitgestoot. 't Orgel zweeg. De paren hielden op met dansen en zetten zich aan de in 't rond langs de muren gerangschikte tafeltjes. De man, wiens taak het was 't orgelrad te draaien, zette een nieuwe plaat op. Maar voor hij het nieuwe stuk ging afdraaien, dronk hij het glas leeg, dat de man van achter hetbuffet hem overreikte.

— Vooruit, Kooos, een wals! schreeuwde een stem uit een der hoeken. Hooguit snierpte het schelle stemgeluid boven het gegons van de lachende en tierende menschen.

Op den linkerhoek, vlak naast het buffet, had een gezelschap plaats genomen. en vijftal jonge kerels en een drietal meisjes. De meisjes hoorden hier in het danshuis thuis; dat wil zeggen, ze werden gehuurd door den eigenaar om elken avond hier te dienen als lokvogels voor de mannen en men met te dansen en hen tot grove verteringen aan te sporen.

— Nu, Margot, nu met mij eens, hoor, riep een van de mannen haar toe. Ge hebt nu den heelen avond al met Gerrit gedanst, nu moet ik ook eens een keertje!

— Ja, hoor, gij krijgt ook uw beurt, als ik eerst wat uitgerust ben. Ge denkt zeker, dat ik nooit moe wordt? lachte Margot terug.

4. De gebouwen opgetrokken met vergoedingen voor oorlogsschade of voor brand, alsook de lust- en plezierwoningen of zomerverblijven en de dranklijsterijen.

De grondbelasting wordt nu gerekend,

op 10 t.h. van het kadastraal inkomen. Het kadastraal inkomen is het werkelijk inkomen dat blijkt uit huurvereenkomsten, huurkwijtsbrieven, akten van verkoopping welke normaal zijn bevonden.

B. v. een huis verpacht aan 60 fr. te maande wordt gerekend aan een kadastraal inkomen van 60 maal 12 of 720 fr. aan 10 t.h. is 72 fr. aanslag.

Een huis van 100 fr. te maande of 12 fr. per jaar aan 10 t.h. is 120 fr. aanslag.

Gaan we nu voort met laatste voorbeeld, 120 fr. in aanslag te betalen, daarbij komt nu eerst voor den Staat 10 opeentemen of 12 fr.

Voor de provincie 15 opeentemen of 18 fr.

Voor de gemeente? Hier is nu verschil! De gemeenten, mogen tot 60 opeentemen leggen en in sommige gevallen tot 80 opeentemen. Nemen we 60 opeentemen op 120 fr. is 72 fr.

En voor slot is dan nog voor 4 jaar 50 t.h. te betalen op den aanslag, als bijzondere belasting, nog een geschenk der stabilisatie, is nog 60 fr.

Te samen te betalen aan den Rijksontvanger: 120 fr. aanslag plus 10 opeentemen: 12 fr. plus provincie 18 fr. plus gemeente 72 fr. plus bijzondere belasting 60 fr. of de som van 282 fr.

In veel steden en gemeenten hebben we dan nog de wegenbelasting die ook gerekend wordt op 10 t.h. van het kadastraal inkomen, dus nog 120 fr. aan de gemeente te betalen of al te samen 402 fr.

(Hiertusschen zij gezegd dat er in de berekening twee kleine bewerkingen zijn achtergelaten, l. eene vermindering voor onderhoud, en van den anderen kant, voor deze die zelve de belasting betalen, nog bijvoeging in hoofdsom van de som der belasting.)

Het zal zeker, bij het zien van hoogervermelde cijfers, wel iedereen reeds opgevallen zijn, dat wie een groote pacht betaalt ook groote lasten moet betalen.

Aan hoeveel pensioen hebben de invalide soldaten recht voor den tweede trimester 1928.

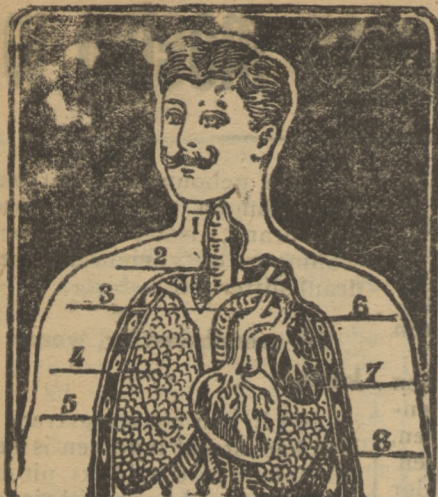
- 10 t.h. heeft 252 fr.; 15 heeft 378 fr.; 20 heeft 504 fr.; 25 heeft 630 fr.; 30 heeft 756 fr.; 35 heeft 882 fr.; 40 heeft 1008 fr.; 45 heeft 1134 fr.; 50 heeft 1260 fr.; 55 heeft 1386 fr.; 60 heeft 1663 fr. 20; 65 heeft 1801 fr. 80; 70 heeft 2028 fr. 60; 75 heeft 2173 fr. 49; 80 heeft 2419 fr. 20; 85 heeft 2570 fr. 0; 90 heeft 2835 fr.; 95 heeft 2992 fr. 9; 100 heeft 3276 fr.

Voor de slachtoffers van arbeidsongevallen.

Een aantal dezer slachtoffers weten niet dat er bij koninklijk besluit beslist werd dat zekere reeksen slachtoffers van arbeidsongevallen recht hebben op het verkrijgen van speciale toelagen.

Om hunne rechten te doen gelden, moeten de belanghebbenden een rekest insturen aan de heer Voorzitter der Voorzorgs- en Hulpkas ten voordeele der slachtoffers van arbeidsongevallen, 79, Twee Kerkenstraat, te Brussel.

Zij moeten weten dat indien het rekest slechts ingediend werd na den 31 Maart 1928 die bijgevoegde toelage slechts zou beginnen te loopen van den 1 Januari 1928 en niet 1927.

Belangrijk bericht!

Gij allen die min of meer onderhevig zijt aan borstkwalen: Bronchiet, Griep, Asthma, Keelontsteking, Heesten, Kuchens en Fluens, indien gij tot hiertoe alles beproefd hebt zonder afdoend effect te bekomen, indien gij hopeloos zijt en mismoe-dig, vergeet niet dat er een middel is dat sinds 50 jaren duizenden en duizenden hopeloze gevallen genezen heeft.

Borstbalsem Martin Toms, Resina zalf, Microbenpillen

Volgt de volledige behandeling voor zes weken waarvan het regelmatig gebruik de diepst ingewortelde borst ziekten uitroeit en geneest, en aldus 't best voorbehoedmiddel is tegen de tering en 't zekere geneesmiddel van Schrijft om inlichtingen aan MARTIN TOMS, Apotheker-Specialist, 112, Wetstraat, Brussel ASTHMA of wendt U rechtstreeks tot uw apotheker die U het gevraagde zal bezorgen.

PRIJZEN: Zonder Zalf 17,50 fr., met Zalf 25 fr., Microbenpillen 12,50 fr., Maagdrank 20 fr., Behandeling voor 18 dagen 85 fr., Serie van 6 weken 185 fr.

BLOEDTHEE

OVERTREFT PILLEN, POEDERS EN CACHETTEN voor het zuiveren van 't bloed

GENEEST ALLERBEST EN OP RADIKALE WIJZE: uislag, puisten, speen, gemis aan eelust, verstopping, draalingen, gal, slijmen, enz.

IN ALLE GOEDE APOTHEKEN OF RECHTSTREEKS BIJ DEN UITVINDER

Apotheker Vandebussche

49, RIJSELSTRAAT, 49, MEENEN

Prijs 4,50 frank Prijs 4,50 frank Prijs 4,50 frank

Het Oud Bier der is gekend voor **Brouwerij "De Arend,"** kloekste, aangenaamste **A. Louwaeghe-Verstraete, Cortemarck**

In den **Zilveren Vos** **GEZUSTERS STROBBE** Gentstraat, 57, Iseghem

Overgrootse keus van alle slach van Pelsen en vellen mantels. SCHUNKS OPOSSUMSCHUNKS MARTERS VOSSEN VELLE OM TE GARNIEREN

Leest aandachtig! **ZANNEKIN**

DUBBEL BLOND BIER gezond, kloek natuurlijk

Brouwerij St Louis L. VERLENDE LOO

Alleenverkoop voor Iseghem en omliggende: S. M. VLAAMSCH HUIS, ISEGHM

Alle herstellingen Spoedige uitvoering Inlentingen en beschrijvingen zonder verblijtens Voordeelige prijzen

De schoonste kinders... zijn deze die dagelijks gepoederd worden met **DULCIOR POEIER**

Te koop in alle goede Apotheken. DE DOOS 1,50 FR.

DE VALLENDE ZIEKTEN! EEN ENKEL GENEESMIDDEL zult gij vinden dat doelmatig is tegen deze wreede kwaal

HET IS DE **Poeder Epilepsia**

Prijs 20 frank die van af den eersten dag de aanvallen tegenhoudt — de genezing brengt aan allen die het goed gebruiken en nooit of nooit schadelijk is

Menigvuldige getuigschriften van genezing zelfs van gevallen die reeds meer dan 20 jaar duurden.

Te koop in alle goede apotheken of rechtstreeks bij den bereider **Apotheker Vandebussche - Meenen**

Volledige tekst met beschrijving, uitleg en behandeling der Vallende Ziekten wordt overal GRATIS gezonden op aanvraag.

MONO POEDERS Onfeilbaar geneesmiddel tegen: Hoofd- en Schale Hoofdpijn, Zenuwlijden, Hevige Tandpijn, Rheumatiek, Grippe

WAAROM? zijn de MONO POEDERS verkieslijk dan alle anders produkten van gelijken aard?

OMDAT zij onmiddellijk de hevige pijnen stillen, zij altijd genezen daar waar alle andere geneesmiddelen mistukt zij de maag nooit vermoelen, zij door meestal de voornaamste geneesheeren voorgeschreven worden, om hunne menigvuldige genezingen, zelfs in de hardnekkigste gevallen, zij, dank aan hunnen aangename smaak, door de moellijkste personen gemakkelijk ingenomen worden, zij in geen cachetten zijn, en dus door de teederste magen verdragen worden.

TE KOOP IN ALLE GOEDE APOTHEKEN 12 pakjes 4,50 fr. in doozen van: 25 pakjes 8,00 fr.

SUIKERBAKKERIJ

Alberic Debruyne-Devolder Rousselarestraat, 18, ISEGHM

Artikelen voor St Niklaas, Paasartikelen en Nieuwjaarsgeschenken.

Kruidenierswaren

Conserven, Specerijen, Chocolade, Dessert, Biscuits, Pralines, Fondants, Suikers, Doopsuikers, Chocolade in reepen en in pakken. Grote keus van Spekken, escence, acidulé, forré. Eierkleursel voor broodbakkers.

In 't groot SUIKERHANDEL In 't klein Bijzondere Prijzen voor Voortverkoopers

PIANOS MUZIEK

B. Van Hyfte Gent, Nederkouter, 32 Gent (dicht bij het Paleis van Justitie)

Oudste fabriek van België en ook de goedkoopste. Altijd keus van 100 tot 150 pianos.

TE VERKRIJGEN in alle Iseghemsche Apotheken

VOOR UW

Schilder- & Behangpapier WENDT U TOT HET HUIS

J. LEFEVERE-HUYSENTRUYT Roeselaerstraat, 168, Iseghem

Magazijn van kleuren en vernissen. Grote keus van sponsen en zeemvellen, matten, tapijten, traploepers en karpetten Trouwe bediening Lage prijzen

Hebt gij pijnen in de lenden? Kunt gij moeilijk of pijnlijk uw water maken? Is uw water troebel of te sterk gekleurd? Lijdt gij aan jicht, heup of lendenjicht? Zijt gij door Rheumatiek gekweld? Zijn uwe voeten gezwollen? Is geheel uw lichaam ontsteld door een vuilen brand?

Dit alles zijn de zekere teekens dat uwe Nieren, Blaas of Lever ziekelijk zijn en gij zoohaast mogelijk uw toevlucht moet nemen tot eene ernstige en nauwkeurige behandeling met

Dalila Pillen

EN **Samsom's Ollebalsem**

Ontelbare getuigschriften van genezingen, bekomen door het gebruik van deze wonder geneesmiddelen, zijn het beste bewijs dat zij alleen in staat zijn bovengemelde ziekten spoedig en volledig te genezen.

VERKRIJGBAAR IN ALLE GOEDE APOTHEKEN:

GOEDE WAAR PRIJST ZICH ZELF Voor uwe

Sloven, Kachels en Gasvuren wendt u tot

Germ. Ghekiere-Duyck Roeselaerstr. 88, Iseghem

Magazijn van verlakt, aluminium en genikeleerd keukengerief, waschkulpen in galvanis, kinderbaden, waschfournoizen. — Grote keus van verlakte menagerestoven van de beste merken en bulzestoven in eigen werkhuis gemaakt. Gazinrichtingen Zink & Loodwerk Spoedige bediening Matige prijzen

Fotografen Encadreur Kunstschilders

Probeert eens met de produkten van

La Riga Sabenca

Vaartstr. 2, Roeselare

voor uwe kaderlijsten en kaders Eene schoone voorraad in alle slach steeds voorhanden

Laat uwe Geldzaken verzorgen door de

Fondsenbank

Naamlooze Vennootschap

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL WETSTRAAT, 84 BRUSSEL

Bijbanken: Antwerpen & Kortrijk

Agentschappen: Brugge, Crombeke, Poperinghe, Harelbeke, Moeskroen, Thielt.

Fondsenbank maakt deel uit van de groep Fondsenbank-Handelsbank-Noordstar.

Kapitaal en Reserven: 50.000.000 frank

BIJHUIS TE ISEGHM ROESELAERSTRAAT, 28

WAAROM?...

Waarom hoesten al* BORSTPILLEN LALEMAN U radikaal genezen?

Waarom koorst of tandpijn lijden als CACHETTEN KEPHIL die doen verdwijnen?

Waarom uwe kinderen niet vrijwaren tegen borst-ziekten als DROBELS BORSTBALSEM der apothek Laleman daartoe de geschikte middel is?

Waarom zelf ziek of zuchtig zijn als U ter apothek Laleman alles kunt verkrijgen om U gezond te maken?

DUS VOOR ALLES NAAR DE

Apothek Florent Laleman

Brugstraat, 2 Iseghem (bij de Gendarmerie)

Men draagt ten huize Telefoon 63

KORTRIJKSCHE BOUW- EN YPOTHEEKAS

BUREEL:

Groote Markt, 1, Kortrijk

Speekdraad 382. Speekdraad 382.

Kantoor open alle werkdagen van 9 tot 12 en van 2 tot 5 uur.

ALLERHANDE INLICHTINGEN over 't koopen, verkoopen van gronden en huizen, over 't overnemen van pacht-hoeven in Frankrijk.

OPMAKEN VAN PLANS EN BESTEKKEN voor 't bouwen van huizen, villa's, fabrieken, enz.

— ALLERHANDE VERZEKERINGEN — Brand - Leven - Ongevallen

GELDLEENINGEN op vaste eigendommen aan de meest voordeelige voorwaarden.

Drukkerij « Volksverheffing » Aalst. Onderwijsstraat, 14.

Gerrit haar toe. De volgende keeren zijn weer voor mij! Spotlachend keek Margot hem aan. — Waarom? Ik ben met u al zoo dikwijls geweest. En ik kan toch zeker gaan met wie ik wil? — Natuurlijk, ge kunt gaan met wien ge wilt, maar van avond blijft ge bij mij. En met een grimmige trek op zijn door den drank verhit gelaat keek Gerrit in de bruine oogen. Met een schaterlach stond Margot op. — Toe, gij, wees niet zoo kinder-achtig! Kom, Henk, we gaan weer! — Neen, om den donder niet! Ge gaat met mij! Met een sprong stond hij naast het meisje en pakte haar vast. Die lach had hem dol gemaakt. Even keek Margot hem met een angstigen blik aan. Maar dan kwam haar trots boven, ze rukte zich veront-waardigd los en ging naast Henk staan, die inmiddels ook was opge-sprongen. Maar de woedende, half-dronken kerel was niet te houden en drong weer op het meisje toe. — Vooruit Henk, lazer op, ze gaat met mij! En met een duw trachtte hij Henk te verwijderen en het meisje weer vast te grijpen. — He, zeg, maakt u niet kwaad, he! klonk de stem van den man achter de toonbank. Als ge ruzie wilt maken, ga dan naar buiten, er uit dan maar schreeuwde hij, en wilde Gerrit vast-

grijpen. Ook de andere bezoekers kwamen op 't relletje af en vormden een kring om het troepje. Maar Ger-rit deed nog moeite om Margot te naderen, terwijl zij haar best deed om hem te ontwijken. Plots greep Gerrit in zijn binnenzak trok snel de hand weer terug en zwaaide met een blinkend voorwerp in zijn vuist rond. Dan deed hij een woedende uitval naar het meisje... Met helsch geschreeuw stoven de toeschouwers uiteen en boven alles uit klonk een snerpende gil. Margot zakte op den vloer en een helderroode straal kleurde de gladder planken. De kastelein wierp zich op den in blinde woede rondzwaaiende man, anderen hielpen, en het gelukte Gerrit te overmeesteren. Politie kwam binnen: Gerrit werd geboeid weggevoerd. Een auto toerde in de straat: voorzichtig werd het lichaam van Margot den zieken-wagen ingedragen en voert ginchet naar het gasthuis in vliegende vaart... Nu lag ze hier, in het frissche, helder-witte linnen, al drie weken. En er zouden nog wel een paar weekjes bijkomen, had de dokter gezegd. Een wonder was het, dat ze er nog zoo afge-komen was. Toen Margot 's avonds in het gasthuis was gebracht, hadden de doktoren bedenkelijk het hoofd ge-schud. — Zeer gevaarlijk, direkte operatie is noodzakelijk, was de uitspraak ge-weest. Een diepe steek in 't onder-

lichaam was haar toegebracht en men vreesde het ergste. Toen Margot den avond van den volgende dag ontwaakte, wist ze zich in het eerst niets te herinneren. Mar langzaam kwamen in volgorde de gebeurtenissen van dien avond voor haar geest en begreep ze waarom ze hier lag. En de trekkende pijn, die door haar lichaam heenkremp, deed haar kreunen. Rustig moest ze blijven lig-gen, zei de zuster, dan werd ze wel weer beter. Ze kon ook niet anders dan rustig liggen. Als ze probeerde haar been iets te verleggen kon ze 't wel uitschreeuwen. Maar dat was niets, als ze maar weer beter werd! O God, als ze nu eens gebrekkelijk bleef! Als ze niet meer gewoon zou kunnen loopen, wat dan, wat dan? De gesprekken met de zuster hadden deze doen inzien, dat Margot niet zoo slecht was, als de omstandigheden waaronder ze hier gebracht was, wel zouden hebben doen vermoeden. En in het hart van de zuster werd het voor-nemen geboren, dit slachtoffer, dat nog niet heelemaal verloren was, nog te zien te redden uit den pool die haar ondergang zou worden als ze er in bleef. Zoo ongemerkt weg had Margot haar haar heele geschiedenis verteld. Het heele vreugdeloze kinderleven, in de groote stads-achterbuurt. Hoe ze als kind reeds op zichzelf was aan-gewezen. Vader had ze niet gekend, haar moeder was gestorven toen Mar-got pas zestien jaar was. Op een

wasserij had ze gewerkt, een paar jaar lang. Maar het was er zwaar werken en veel meer trok haar 't gemakkelijke leven in de danskroeg aan. En ze was er heengegaan, ging er spoedig heelemaal in op, tot nu... Want door de gesprekken met de zuster was de walging in haar wakker geworden, walging en afschuw van het leven zooals ze dat daar geleid had. En ze wilde haar best doen wat anders te vinden, om op eerlijker wijze haar brood te verdienen. De zuster had er eens met den dokter over ge-sproken en deze had beloofd zijn best te doen, wat voor het meisje te vin-den. * * * 't Was den laatsten dag dat Margot in het gasthuis was. Nog was ze wel niet geheel de oude, maar veel beve-ging, licht werk, kalmaan, had de dokter gezegd, zouden 't wel spoedig ge-heel opknappen. Bij een kennis van den dokter zou ze in betrekking kom-en. Deels voor de twee kinderen, deels tot hulp van de keukenmeid. Het was een kalm gezin, en dokter en zuster, beiden, ze hoopten, dat als Margot maar eerst wat gewend was in die nieuwe omgeving, het haar daar beter zou bevallen dan in haar vroeger kringen. De dokter had de vrouw van zijn kennis op de hoogte gebracht van Margot's verleden en van haar onge-luk. En mevrouw had geknikt ten teken dat ze volkomen begreep, wat

de dokter met zijn beschermelinge bedoelde. Wel had ze er wat tegen opgezien zoo'n meisje in huis te nemen, maar ze had bedacht dat er ook wel een goede hulp van te maken zou zijn, en ook was mevrouw wat filan-tropisch aangelegd. Margot nam afscheid van de zuster. — Nu, Margot, uw best doen, hoor, en kalmaan, dan komt alles weer te-recht. Adjuus kind! En de zuster keek haar nog eens na, met vochtige oogen. Margot schelde aan: hier was het huis waar ze dienen zou. De meid deed open, liet haar in het salon. Me-vrouw zou dadelijk komen. Vreemd hier, al die pracht van meubelen en tapijten — hier zou ze nu wonen en werken. Zenuwachtig keek Margot om zich heen. Daar ruischte mevrouw binnen, kwam op het meisje toe. — Zoo kind, ben je daar, ja? Blijf maar rustig zitten, ge zult wel wat moe zijn van de wandeling, he? Nu, we zullen maar beginnen met u het huis te laten zien en u uw werk te vertellen, he? En Margot werd ingewijd in 't da-gelijksche werk. Toen kon ze naar de keuken gaan om kennis te maken met de meid en dan kon ze straks naar de naaister gaan om de katoenen japon-nen aan te laten meten. De keukenmeid ontving haar met een genadig hoofdknikje en schonk een kopje thee. — Nu, zeg, ge moogt uw haar ook wel anders opmaken: zoo zal me-

wrouw het wel niet willen hebben. Wanneer moet ge naar de naaister? Je krijgt een japonnen van mevrouw, he? Mevrouw kwam haar een dubbelte brengen voor de tram. — Je moet maar trammen, dan ben je gauw terug. Veel op straat loopen is niet goed. En... Margot ging op weg naar de naa-ster. Nog tuitten haar ooren van het vele wat mevrouw gezegd had, dat ze te doen had. Gehinderd had haar die medelijdende blik waarmee ze haar steeds aankeek. En dan dat smalend gezicht van de meid... De dokter had zeker alles verteld. Nu moest ze naar de naaister, die wist natuurlijk ook dat ze een japonnetje kreeg. Een ka-toenen japonnen en een mutsje. De tram stopte bij het station; vlak er bij woonde de naaister. En ginds de brug over, die straat in, had ze zelf gewoond, daar woonden haar vriendinnen nog. Een vloed van gedachten drong door haar hoofd op. Zou ze niet eens even kijken hoe ze 't maak-ten? En onwillekeurig stak ze de brug over, de straat in. He, hier was het leven, hier keek niemand laag op haar neer, op mooie Margot, hier... Plots stond ze voor het huis, waar ze toen 's avond geweest was. Weer jankte het orgel zijn jammerklanken uit en klonk het gejoel van de paren. Even aarzelde Margot... en toen stapte ze de danskroeg weer binnen... H. v. D.